Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2026/2034(INI)

19.06.2026

NÁVRH ZPRÁVY

o strategických politických vztazích s Austrálií – potenciál pro prohloubení vztahů v kontextu nestabilního mezinárodního uspořádání
(2026/2034(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: Željana Zovko

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....8

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o strategických politických vztazích s Austrálií – potenciál pro prohloubení vztahů v kontextu nestabilního mezinárodního uspořádání

(2026/2034(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, zejména na článek 37 této smlouvy,

– s ohledem na Rámcovou dohodu ze dne 7. srpna 2017 mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Austrálií na straně druhé[1],

– s ohledem na společné prohlášení předsedkyně Evropské komise a australského předsedy vlády ze dne 24. března 2026 o uzavření jednání o dohodě o volném obchodu mezi Austrálií a EU,

– s ohledem na partnerství mezi EU a Austrálií v oblasti bezpečnosti a obrany ze dne 18. března 2026,

– s ohledem na rozhodnutí rady (EU) 2026/222 ze dne 20. ledna 2026 o zmocnění k zahájení jednání jménem Evropské unie o uzavření Dohody mezi Evropskou unií na jedné straně a Australským společenstvím na straně druhé o účasti Australského společenství na programech Unie a o přidružení Australského společenství k rámcovému programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa (2021–2027)[2]

– s ohledem na Memorandum o porozumění mezi Evropskou unií a Austrálií ze dne 28. května 2024 o strategickém partnerství v oblasti udržitelných kritických a strategických nerostných surovin,

– s ohledem na Dohodu mezi Austrálií a Evropskou unií ze dne 13. ledna 2010 o bezpečnosti utajovaných informací[3],

– s ohledem na Dohodu ze dne 23. února 1994 o vědeckotechnické spolupráci mezi Evropským společenstvím a Austrálií[4],

– s ohledem na své usnesení ze dne 21. ledna 2026 o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2025[5],

– s ohledem na své usnesení ze dne 21. ledna 2026 o provádění společné bezpečnostní a obranné politiky – výroční zpráva za rok 2025[6],

– s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2022 o EU a bezpečnostních výzvách

[1] Úř. věst. L 237, 15.9.2017, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1546/oj.
[2] Úř. věst. L, 2026/222, 27.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/222/oj.
[3] Úř. věst. L 26, 30.1.2010, s. 31.
[4] Úř. věst. L 188, 22.7.1994, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/457/oj.
[5] Přijaté texty, P10_TA(2026)0012.
[6] Přijaté texty, P10_TA(2026)0013.

v indicko-tichomořském regionu[7],

– s ohledem na své usnesení ze dne 5. července 2022 o strategii pro indicko-tichomořský region v oblasti obchodu a investic[8],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2026),

A. vzhledem k tomu, že současné geopolitické změny vyzdvihují nutnost, aby EU posílila partnerství s stejně smýšlejícími demokraciemi;

B. vzhledem k tomu, že indicko-tichomořský region představuje klíčové dějiště strategické soutěže, obchodu a inovací, což činí ze zapojení EU spolu s stejně smýšlejícími partnery v tomto regionu strategickou prioritou;

C. vzhledem k tomu, že EU a Austrálii spojují silné politické, hospodářské a kulturní vazby a společná oddanost demokracii, právnímu státu a lidským právům;

D. vzhledem k tomu, že partnerství mezi EU a Austrálií v oblasti bezpečnosti a obrany může výrazně prohloubit spolupráci v oblastech, jako jsou kybernetická bezpečnost, bezpečnost ve vesmíru, pokročilé obranné technologie a boj proti zahraničním škodlivým vlivům;

E. vzhledem k tomu, že v EU je třetím největším obchodním partnerem Austrálie a druhým největším zahraničním investorem.

F. vzhledem k tomu, že ekonomická bezpečnost Evropy závisí na spolehlivém přístupu ke kritickým surovinám a ekologickým en energetickým technologiím; vzhledem k tomu, že Austrálie je největším světovým producentem lithia;

Partnerství mezi EU a Austrálií

1. zdůrazňuje, že Austrálie je klíčovým stejně smýšlejícím partnerem EU ve strategicky zásadním indicko-tichomořském regionu; zdůrazňuje geostrategický význam tohoto regionu pro světový obchod a svobodu plavby;

2. uvědomuje si hluboké politické, hospodářské, historické, kulturní a mezilidské vazby mezi EU a Austrálií; oceňuje pevné partnerství založené na společných demokratických hodnotách, multilateralismu, mezinárodním právu a lidských právech;

3. bere na vědomí australskou koncepci „západního společenství“ stejně smýšlejících demokratických národů, které se hlásí k mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech, otevřeným trhům a mezinárodní spolupráci; zdůrazňuje význam posílení obchodních, investičních, technologických a průmyslových vazeb pro zvýšení odolnosti, diverzifikaci dodavatelských řetězců, snížení nadměrné závislosti na Číně ve strategických odvětvích a prosazování sdílených cílů v oblasti snižování rizik;

[7] Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 32.
[8] Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 15.

4. vítá nedávné prohloubení vztahů mezi EU a Austrálií, které posiluje spolupráci v oblasti bezpečnosti, obrany, obchodu a investic;

Spolupráce v zahraniční a bezpečnostní politice

5. vítá spolupráci v rámci mnohostranných fór, včetně OSN, skupiny G20, Světové obchodní organizace a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, jakož i zapojení Austrálie do skupiny G7; vyzývá ke koordinované snaze o reformu mezinárodních organizací, jako jsou OSN a Světová obchodní organizace;

6. velmi oceňuje významný přínos Austrálie ke celosvětovým mírovým a námořním operacím, mimo jiné v rámci operace Strážce prosperity; vyjadřuje uznání za oběti, které Austrálie přinesla během světových válek a které přispěly k obnovení míru, demokracie a svobody v Evropě;

7. zdůrazňuje soulad mezi prioritami zahraniční politiky EU a prioritami Austrálie „4R“ (Region, Relationships, Rules, Resilience – region, vztahy, pravidla, odolnost), zejména pokud jde o stabilitu a prosperitu v indicko-tichomořském regionu, diverzifikaci vztahů, prosazování mezinárodního řádu založeného na pravidlech a posilování odolnosti;

8. upozorňuje na snahy Austrálie posílit spolupráci s dalšími stejně smýšlejícími mocnostmi v reakci na rostoucí geopolitické napětí, a to v koordinaci se Spojenými státy jakožto strategickým spojencem;

9. vyjadřuje uznání za neochvějnou diplomatickou a vojenskou podporu Ukrajině ze strany Austrálie, mimo jiné v rámci koalice ochotných a prostřednictvím výcviku ukrajinských sil; vysoce oceňuje humanitární pomoc Austrálie Ukrajině a její podporu ukrajinským uprchlíkům, jakož i uvalení sankcí a další snahy o to, aby Rusko za svou nelegální invazi neslo odpovědnost;

10. je i nadále hluboce znepokojen rychlým rozšiřováním vojenské síly Číny a jejím asertivním chováním v indicko-tichomořském regionu, včetně námořních aktivit v blízkosti Austrálie; odsuzuje minulý ekonomický nátlak Číny vůči australskému vývozu; bere na vědomí nedávnou stabilizaci obchodních vztahů mezi oběma zeměmi;

Spolupráce v oblasti bezpečnostní a obranné politiky

11. připomíná, že Austrálie je díky své zeměpisné poloze a zásadní roli v regionální bezpečnosti ústředním aktérem při zajišťování stability v indicko-tichomořské oblasti; bere na vědomí její novou strategii národní obrany, jejímž cílem je odradit potenciální protivníky a zdvojnásobit investice do integrované protivzdušné a protiraketové obrany; vítá uznání užší spolupráce s EU při řešení společných bezpečnostních výzev;

12. vítá partnerství mezi EU a Austrálií v oblasti bezpečnosti a obrany jako rámec pro posílení spolupráce při řešení společných bezpečnostních výzev; konstatuje, že to odráží rostoucí uznání vzájemné provázanosti mezi indicko-tichomořským regionem a Evropou v oblasti bezpečnosti;

13. zdůrazňuje význam posílení spolupráce v oblasti námořní bezpečnosti, mimo jiné prostřednictvím společných námořních cvičení zaměřených na ochranu kritické námořní infrastruktury a prostřednictvím účasti Austrálie na námořních misích vedených EU;

14. zdůrazňuje potenciál pro hlubší spolupráci v oblasti hybridních hrozeb, kybernetické bezpečnosti, boje proti terorismu, online radikalizaci a pro spolupráci v obranném průmyslu, včetně pokročilých technologií, jako jsou protidronové systémy;

15. vyzývá k rychlé modernizaci dohody mezi EU a Austrálií o bezpečnosti utajovaných informací;

16. uznává strategický význam Čtyřstranného dialogu o bezpečnosti, paktu AUKUS a aliance Five Eyes jakožto klíčových prvků bezpečnostní architektury v indicko-tichomořském regionu;

Spolupráce v tichomořském regionu

17. zdůrazňuje geostrategický význam tichomořských ostrovních států, jejich zapojení do multilaterálních vztahů a jejich podporu Ukrajině; vítá jejich snahu o změnu vlajky plavidel spojených s ruskou stínovou flotilou; vyzývá EU, aby v kontextu soupeření velmocí spolupracovala s Austrálií a Fórem tichomořských ostrovů v oblasti propojenosti, udržitelného rozvoje, opatření v oblasti klimatu a regionální bezpečnosti;

18. znovu zdůrazňuje potřebu intenzivnějšího diplomatického zapojení EU a jejích členských států v tomto regionu; doporučuje, aby EU úzce spolupracovala s Austrálií na poskytování odborné přípravy mladých diplomatů z tichomořských ostrovů a posilování kapacit jejich diplomatických služeb;

Spolupráce v oblasti ekonomické bezpečnosti

19. vítá uzavření jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Austrálií jako významný úspěch, který odráží odhodlání prosazovat mezinárodní řád založený na pravidlech;

20. poukazuje na kapitolu dohody o volném obchodu věnovanou malým a středním podnikům a zdůrazňuje, že je důležité jasně malé a střední podniky o výhodách této dohody informovat; vítá zřízení kontaktních míst pro malé a střední podniky v rámci dohody o volném obchodu a podporuje obchodní spolupráci, mimo jiné prostřednictvím sítě Enterprise Europe Network;

21. konstatuje, že dohoda o volném obchodu povede k liberalizaci investičních toků, podpoří diverzifikaci obchodu a posílí bezpečnost dodavatelských řetězců v oblasti kritických surovin, čímž zvýší ekonomickou odolnost;

22. zdůrazňuje význam odolných a spolehlivých kritických dodavatelských řetězců pro pokročilé technologie a podporuje plné využití strategického partnerství mezi EU a Austrálií v oblasti strategických a kritických nerostných surovin;

23. vítá prohlášení o záměru Evropské investiční banky a Austrálie prohloubit spolupráci a investice do projektů v oblasti kritických surovin;

Spolupráce v oblasti digitální a ekologické transformace

24. zdůrazňuje význam pravidelného digitálního dialogu mezi EU a Austrálií, mimo jiné ohledně dohledu nad platformami a ochrany nezletilých na internetu;

25. vítá spolupráci mezi EU a Austrálií v oblasti klimatických a environmentálních výzev a společný cíl dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050; uznává vedoucí úlohu Austrálie jako předsedy jednání v rámci COP31;

Spolupráce v oblasti výzkumu, vzdělávání a mezilidských vztahů

26. velmi si cení 30 let vědecké spolupráce mezi EU a Austrálií; vítá uzavření jednání o přidružení Austrálie k programu Horizont Evropa, což skýtá velký potenciál pro spolupráci v oblastech umělé inteligence, kvantových výpočtů, námořního výzkumu, čistých technologií, udržitelné energetiky, výzkumu v oblasti zemědělství a těžby nerostných surovin, jakož i technologií dvojího užití v oblasti vesmíru a bezpečnosti;

27. podporuje rozšiřování programů výměn v rámci vysokoškolského a odborného vzdělávání a programů mobility pro mladé odborníky a výzkumné pracovníky;

28. vítá ustanovení dohody o volném obchodu, která usnadňují mobilitu v inovativních odvětvích a uznávání odborných kvalifikací;

29. zdůrazňuje význam mezilidských vazeb a evropské diaspory v Austrálii jako hnací síly bilaterálních vztahů;

30. uznává kulturní rozmanitost Austrálie, včetně jejího domorodého dědictví; oceňuje pokračující úsilí Austrálie o usmíření;

Řízení partnerství EU a Austrálie

31. zdůrazňuje význam pravidelných jednání na vysoké úrovni mezi EU a Austrálií; vyzývá k povýšení bilaterálních vztahů na úroveň strategického partnerství, mimo jiné prostřednictvím institucionalizace pravidelných summitů na úrovni vedoucích představitelů;

32. zdůrazňuje význam strukturovaného parlamentního dialogu mezi Evropským parlamentem a australským parlamentem jako klíčové složky tohoto partnerství; prosazuje častou výměnu názorů na klíčová témata společného zájmu;

°

° °

33. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, jakož i vládě a parlamentu Austrálie.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Rychle se měnící geopolitická situace zásadně změnila strategické prostředí Evropské unie. Rostoucí geopolitická konkurence, ekonomický nátlak, sílící tlak vůči mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech a nadměrná závislost v klíčových odvětvích vyžadují, aby EU posílila partnerství s důvěryhodnými a stejně smýšlejícími demokratickými partnery.

Austrálie se stala jedním z nejbližších strategických partnerů Evropské unie v indicko-tichomořském regionu. Naše vztahy se opírají nejen o sdílené demokratické hodnoty, oddanost právnímu státu a podporu multilateralismu, ale stále více také o společné strategické zájmy v oblasti bezpečnosti, obchodu, technologií, ekonomické odolnosti a bezpečnosti dodavatelských řetězců.

Tato zpráva přichází v obzvláště důležitém okamžiku. Úspěšné završení jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Austrálií a o přidružení Austrálie k programu „Horizont Evropa“, jakož i podpis dohody o partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany znamenají novou etapu v našich dvoustranných vztazích. Tyto iniciativy společně vytvářejí základy pro komplexní strategické partnerství, které je schopno reagovat na výzvy stále nestabilnějšího mezinárodního řádu.

Indicko-tichomořský region se stal ústředním dějištěm celosvětové hospodářské a strategické soutěže. V této souvislosti přispívá spolupráce mezi Evropskou unií a Austrálií nejen k regionální stabilitě, ale také k ochraně celosvětových obchodních tras, svobodě plavby a odolnosti demokratických společností vůči ekonomickému nátlaku a zahraničnímu vměšování.

Zpravodajka uznává rostoucí význam australského pojetí „západního společenství“ – sítě stejně smýšlejících demokratických států, které se hlásí k otevřeným trhům, mezinárodní spolupráci a mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech. Posílení politických, hospodářských, technologických a průmyslových vazeb mezi těmito partnery je pro zajištění ekonomické bezpečnosti, snížení strategické zranitelnosti a posílení kolektivní odolnosti stále nezbytnější.

Zpravodajka zdůrazňuje, že posílené partnerství mezi EU a Austrálií by mělo být vnímáno jako součást širšího úsilí o posílení spolupráce mezi demokratickými spojenci na obou stranách Atlantiku a v indicko-tichomořském regionu. Pro řešení společných výzev, které sahají od hospodářské bezpečnosti a odolnosti dodavatelských řetězců až po nové technologie, námořní bezpečnost a obranu mezinárodního řádu založeného na pravidlech, je i nadále nepostradatelná úzká spolupráce se Spojenými státy. V tomto ohledu hlubší spolupráce mezi EU a Austrálií doplňuje a posiluje transatlantické partnerství a přispívá k větší strategické soudržnosti mezi stejně smýšlejícími partnery.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat kritickým a strategickým surovinám. Jako přední světový producent lithia a klíčový dodavatel řady kritických nerostných surovin nezbytných pro ekologickou a digitální transformaci hraje Austrálie zásadní roli při podpoře Evropské unie v diverzifikaci dodavatelských řetězců a snižování nadměrné závislosti na Číně. Prohloubení spolupráce v této oblasti je proto nejen ekonomickou prioritou, ale i strategickou nutností.

Dohodu o volném obchodu mezi EU a Austrálií je třeba vnímat v tomto širším geopolitickém kontextu. Kromě posílení obchodních a investičních toků přispívá tato dohoda k ekonomické

bezpečnosti tím, že usnadňuje přístup ke kritickým surovinám, posiluje odolnost dodavatelských řetězců a vytváří nové příležitosti pro podniky na obou stranách. To dokazuje, že otevřený obchod založený na pravidlech je i nadále účinným nástrojem pro posilování partnerství mezi demokratickými státy.

Ústředními pilíři budoucích vztahů budou také výzkum, inovace a technologická spolupráce. Přidružení Austrálie k programu Horizont Evropa skýtá významné příležitosti k prohloubení spolupráce v oblastech, jako jsou umělá inteligence, kvantové technologie, námořní výzkum, čisté technologie, udržitelná energetika, pokročilé těžební technologie a inovace dvojího užití. Užší vědecká spolupráce posílí konkurenceschopnost a podpoří technologickou svrchovanost a zároveň bude přispívat k posilování mezilidských vazeb mezi našimi společnostmi.

V době, kdy demokracie čelí rostoucím geopolitickým, ekonomickým a technologickým výzvám, mají Evropská unie i Austrálie příležitost k prohlubování svého partnerství a je to i jejich odpovědnost. Cílem této zprávy je proto nastínit strategickou vizi, jak povýšit vztahy mezi EU a Austrálií na komplexní partnerství, které přispěje k celosvětové stabilitě, ekonomické odolnosti a obraně našich společných hodnot.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnul podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání návrhu zprávy obdržel od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví:

1. Zástupci zájmových skupin spadající do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti
Konrad Adenauer Stiftung
European Australian Business Council
Austal Ships Pty LTD
2. Představitelé orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví
EU Delegation in Australia
Mission of Australia to the European Union
Embassy of the Republic of Croatia in Australia

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.

[1] Interinstitucionální dohoda z května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).